

Sabima kartleggingsnotat 20-2023

Kartlegging av virvelløse dyr på Manheimstrondi, Seljord, med fokus på biller, sommeren 2023

Av Sølve Jacob Flaten Hjemgaard

Foto: Sølve Jacob Flaten Hjemgaard

Emneord: Artskartlegging, Biller, Veps, Entomologi

Kartlegging av virvelløse dyr på Manheimstrondi, med fokus på biller

Fangstmetoder

Mesteparten av den aktive fangsten ble gjort med slaghåv og bankebrett. For vanninsekter har jeg brukt stangsil og lagt ut rusefeller. Mange dyr er plukket rett fra substratet (møkk, blomster, åtsel, under steiner med mer)

Fellene som ble satt opp har samlet inn mesteparten av materialet. To malaisefeller, elleve fallfeller og fire vindusfeller ble stående over store deler av sesongen. Jeg har også satt ut mange ruser til fangst av vanninsekter over sommeren, disse sto ikke ute mer enn et døgn av gangen. I starten av juli sto to robinsonfeller ute en natt.

Tabell 1: feller brukt over sommeren

	Antall feller	Dato satt opp	Dato tatt ned	Antall tømninger/perioder
Malaisefeller	2	24. Mai	24. Oktober	4
Fallfeller	11	24. Mai	24. Oktober	2
Vindusfeller	4	7. Juli	17. September	2
Lysfelle	2	6. Juli	7. Juli	1

Om lokaliteten

Manheimstrondi er et større felt med flere gårder i den sørvendte siden av Lifjell. Beitende dyr holder kulturlandskapet åpent, men beitepreget er minket de siste ti årene og deler av området risikerer å gro igjen. Noen steder er det kalkrikt, og jordsmonnet er noe sandig. Skogen rundt gårdene er variert med rik bakkevegetasjon og minst 16 arter trær, flere av disse er edelløvtrær. Her er det flere store hule eiker, en av disse ble pyntet med en vindusfelle denne sommeren.

Resultater

Artslisten ligger nederst i kartleggingsnotatet. Per 14. november er 239 taksa av virvelløse dyr bestemt og rapportert. Store deler av materialet, særlig det fra fellene er enda ikke bestemt. Disse vil publiseres fortløpende i Artsobservasjoner. Målet med kartleggingen var å finne flere rødlistede arter biller, utover de som allerede er observert i feltet, men slik ble det ikke. Derimot fant jeg en stor diversitet av biller, og en rekke rødlistede og interessante funn av andre artsgrupper.

Til tross for at sommerens uvær sto til hinder for mye mulig fangst (og at vinden veltet et par vindusfeller) er jeg fornøyd med sommerens fangst, og håper å være tilbake for å fange mer neste sommer.

Takk

Tusen takk til Arnstein Staverløkk (NINA) og Frode Ødegaard (NTNU), de har begge vært en stor hjelp gjennom hele sommeren. Sammen har de drevet sin egen kartlegging parallelt med denne, og de har stått ansvarlig for malaise- og fallfellene. Takk til Marianne Strand Torvanger (UIO), Merete Dejgaard Toft Jensen (NMBU) og Mikaela Embla Olsen (SABIMA) som alle var med å kartlegge en helg i juli. Takk til Kjell Mjølvsnes som tok interesse i feltet over sommeren, og som lot meg sette opp en av lysfellene hans over natten. Den tømte vi sammen på morgenen.

Og en stor takk til SABIMA som muliggjorde denne kartleggingen.

Artslisten er hentet fra Artsobservasjoner 14.11.2023 13:37

Søkeparametere: Virvelløse dyr, 2023 - 2023, Vis bare mine observasjoner, Inkluder usikre, Ikke vis observasjoner som inngår i sammenslåtte funn, Seljord

Navn	Vitenskapelig Navn	Antall funn	Rødliste/Fremmedartsliste
flått	<i>Ixodida</i>	1	
lyngrovedderkopp	<i>Pisaura mirabilis</i>	1	
hvitbåndhopper	<i>Evarcha falcata</i>	1	
engmetallhopper	<i>Heliophanus flavipes</i>	2	
sebrahopper	<i>Salticus scenicus</i>	2	
kameleonedderkopp	<i>Misumena vatia</i>	1	
feltkrabbeedderkopp	<i>Xysticus cristatus</i>	1	
markkakerlakk	<i>Ectobius lapponicus</i>	1	
	<i>Pterostichus nigrita</i>	1	
	<i>Agabus bipustulatus</i>	5	
	<i>Agabus guttatus</i>	2	
	<i>Agabus melanarius</i>	1	
	<i>Ilybius aenescens</i>	1	
	<i>Hydroporus</i>	2	
	<i>Hydroporus angustatus</i>	1	
	<i>Hydroporus nigrita</i>	3	
pelsbille	<i>Attagenus pello</i>	3	
museumbille	<i>Anthrenus museorum</i>	3	
kortvinget granbukk	<i>Molorchus minor</i>	1	

tømmermann	<i>Acanthocinus aedilis</i>	1	
furubukk	<i>Monochamus sutor</i>	1	
	<i>Alosterna tabacicolor</i>	1	
	<i>Anastrangalia sanguinolenta</i>	6	
	<i>Leptura quadrifasciata</i>	1	
	<i>Rutpela maculata</i>	2	
	<i>Stenurella melanura</i>	4	
	<i>Stictoleptura maculicornis</i>	7	
rød blomsterbukk	<i>Stictoleptura rubra</i>	2	
trebiter	<i>Spondylis buprestoides</i>	2	
	<i>Bruchus atomarius</i>	2	
	<i>Bruchus loti</i>	2	
skogvierbladbiller	<i>Gonioctena viminalis</i>	2	
geitramsbladbiller	<i>Bromius obscurus</i>	4	
reinfannbiller	<i>Galeruca tanaceti</i>	3	
blå orebladbiller	<i>Agelastica alni</i>	1	
	<i>Zeugophora subspinosa</i>	2	
stor maurbiller	<i>Thanasimus formicarius</i>	1	
	<i>Necrobia violacea</i>	1	
	<i>Dasytes plumbeus</i>	5	
	<i>Dolichosoma lineare</i>	2	
grangnagbiller	<i>Peltis ferruginea</i>	1	
bringebærbiller	<i>Byturus tomentosus</i>	3	
rød sumpmarihøne	<i>Coccidula rufa</i>	2	
toprikket mariehøne	<i>Adalia bipunctata</i>	1	
tiprikket mariehøne	<i>Adalia decempunctata</i>	1	
fjortenprikket mariehøne	<i>Calvia quatuordecimguttata</i>	1	
hieroglyfmarihøne	<i>Coccinella hieroglyphica</i>	1	
sjuprikket mariehøne	<i>Coccinella septempunctata</i>	1	
attenprikket mariehøne	<i>Myrrha octodecimguttata</i>	1	
sjakkbrettmarihøne	<i>Propylea quatuordecimpunctata</i>	3	
tjuetoprikket mariehøne	<i>Psyllobora vigintiduopunctata</i>	2	
engmarihøne	<i>Coccinula quatuordecimpustulata</i>	3	
svart dvergmariehøne	<i>Scymnus nigrinus</i>	1	
	<i>Antherophagus pallens</i>	2	
furukjølfatbiller	<i>Pediacus fuscus</i>	1	
	<i>Mycetina cruciata</i>	2	

	<i>Tritoma bipustulata</i>	1	
	<i>Corticarina minuta</i>	1	
	<i>Rhizophagus depressus</i>	1	
	<i>Glischrochilus quadripunctatus</i>	1	
	<i>Epuraea marseuli</i>	1	
	<i>Meligethes</i>	2	
	<i>Apion cruentatum</i>	1	
	<i>Perapion violaceum</i>	1	
	<i>Betulapion simile</i>	1	
	<i>Cyanapion afer</i>	1	
	<i>Cyanapion spencii</i>	1	
	<i>Eutrichapion viciae</i>	2	
	<i>Oxystoma subulatum</i>	2	
rødkløversnutebille	<i>Protapion apricans</i>	1	
hasselbladruller	<i>Apoderus coryli</i>	1	
	<i>Ceutorhynchus</i>	1	
	<i>Rhinoncus inconspicuous</i>	1	
nøttesnutebille	<i>Curculio nucum</i>	2	
	<i>Orchestes quercus</i>	1	
gråsnutebille	<i>Brachyderes incanus</i>	2	
	<i>Otiorhynchus ligustici</i>	1	
rognesnutebille	<i>Otiorhynchus carinatopunctatus</i>	2	
	<i>Phyllobius argentatus</i>	1	
	<i>Polydrusus fulvicornis</i>	1	
	<i>Polydrusus tereticollis</i>	1	
vanlig furusnutebille	<i>Pissodes pini</i>	1	
	<i>Serropalpus barbatus</i>	1	
	<i>Mordella aculeata</i>	1	
	<i>Mordella holomelaena</i>	2	
	<i>Mordellochroa abdominalis</i>	2	
	<i>Chrysanthia viridissima</i>	3	
	<i>Oedemera lurida</i>	1	
	<i>Oedemera virescens</i>	1	
	<i>Cteniopus sulphureus</i>	2	EN
	<i>Lagria hirta</i>	7	
	<i>Bitoma crenata</i>	1	
løvpraktbille	<i>Agrilus viridis</i>	1	
dvergpraktbille	<i>Anthaxia godeti</i>	2	
børstepraktbille	<i>Anthaxia morio</i>	1	
skogpraktbille	<i>Anthaxia quadripunctata</i>	3	
	<i>Byrrhus arietinus</i>	1	

	<i>Byrrhus fasciatus</i>	1	
	<i>Cantharis nigricans</i>	1	
	<i>Cantharis obscura</i>	3	
	<i>Cantharis pellucida</i>	1	
	<i>Cantharis rustica</i>	1	
	<i>Rhagonycha fulva</i>	3	
	<i>Rhagonycha nigriventris</i>	3	
	<i>Malthinus</i>	1	
	<i>Malthodes</i>	1	
kragesmeller	<i>Cardiophorus ruficollis</i>	1	
furusmeller	<i>Prosternon tessellatum</i>	1	
hasselsmeller	<i>Athous haemorrhoidalis</i>	1	
busksmeller	<i>Athous subfuscus</i>	1	
åkersmeller	<i>Agriotes obscurus</i>	3	
sømsmeller	<i>Dalopius marginatus</i>	2	
mørk vedsmeller	<i>Melanotus villosus</i>	1	
	<i>Lygistopterus sanguineus</i>	3	
elggjødselbille	<i>Aphodius nemoralis</i>	1	
rødfotet gjødselbille	<i>Aphodius rufipes</i>	1	
hårgullbasse	<i>Cetonia aurata</i>	1	
maurgullbasse	<i>Protaetia (Potosia) metallica</i>	1	
humlebille	<i>Trichius fasciatus</i>	5	
sankthansoldenborre	<i>Amphimallon solstitiale</i>	2	
hageoldenborre	<i>Phyllopertha horticola</i>	1	
brun oldenborre	<i>Serica brunnea</i>	3	
	<i>Helophorus brevipalpis</i>	1	
	<i>Helophorus minutus</i>	2	
åtselbiller	<i>Silphinae</i>	1	
	<i>Bolitochara mulsanti</i>	1	
	<i>Lordithon exoletus</i>	1	
	<i>Lordithon lunulatus</i>	1	
	<i>Proteinus</i>	1	
	<i>Scaphidium quadrimaculatum</i>	1	
	<i>Scaphisoma agaricinum</i>	1	
	<i>Stenus (Hypostenus) cicindeloides</i>	1	
	<i>Stenus (Hypostenus) similis</i>	1	
vanlig saksedyr	<i>Forficula auricularia</i>	1	
gulhåret rovflue	<i>Laphria flava</i>	1	
svarthvit humleflue	<i>Hemipenthes maura</i>	1	

	<i>Ochlerotatus (Ochlerotatus) punctodes</i>	1	
hjordelusflue	<i>Lipoptena cervi</i>	1	
	<i>Dexiosoma caninum</i>	1	
	<i>Eriothrix rufomaculata</i>	1	
	<i>Tachina fera</i>	1	
	<i>Asiraca clavicornis</i>	2	
vepsetege	<i>Alydus calcaratus</i>	3	
syrekanttege	<i>Coreus marginatus</i>	1	
taggløvtege	<i>Elasmucha ferrugata</i>	1	
grønnbreitege	<i>Palomena prasina</i>	1	
kåltege	<i>Eurydema oleracea</i>	1	
sotsandbie	<i>Andrena nigrospina</i>	2	EN
honningbie	<i>Apis mellifera</i>	2	NR
humler	<i>Bombus</i>	2	
mørk jordhumle	<i>Bombus (Bombus s. str.) terrestris</i>	2	
lundhumle	<i>Bombus (Kallobombus) soroensis</i>	2	
hagehumle	<i>Bombus (Megabombus) hortorum</i>	2	
åkerbjørkhumle	<i>Bombus (Psithyrus) campestris</i>	2	
trehumle	<i>Bombus (Pyrobombus) hypnorum</i>	2	
markhumle	<i>Bombus (Pyrobombus) pratorum</i>	1	
åkerhumle	<i>Bombus (Thoracobombus) pascuorum</i>	2	
sansebie	<i>Eucera longicornis</i>	1	
småullbie	<i>Anthidium punctatum</i>	1	
nattflylarvegraver	<i>Ammophila sabulosa</i>	1	
gul jordmaur	<i>Lasius (Cautolasius) flavus</i>	1	
håret smalmaur	<i>Leptothorax acervorum</i>	1	
mørk sandmaur	<i>Tetramorium caespitum</i>	1	
norskveps	<i>Dolichovespula norvegica</i>	2	
geithams	<i>Vespa crabro</i>	1	
	<i>Diplolepis rosae</i>	1	
kjempetreveps	<i>Urocerus gigas</i>	1	
kamelveps	<i>Xiphydria camelus</i>	1	
mauresvermer	<i>Hyles gallii</i>	1	
ospesvermer	<i>Laothoe populi</i>	1	

ligustersvermer	<i>Sphinx ligustri</i>	1	
furusvermer	<i>Sphinx pinastri</i>	1	
løvtredreper	<i>Cossus cossus</i>	1	
bjørkehalvspinner	<i>Tettheella fluctuosa</i>	1	
	<i>Elachista adscitella</i>	1	
	<i>Chrysoesthia sexguttella</i>	1	
furubuemåler	<i>Macaria liturata</i>	1	
fjærbarkmåler	<i>Peribatodes secundaria</i>	1	
pantermåler	<i>Pseudopanthera macularia</i>	1	
ribbemåler	<i>Siona lineata</i>	1	
øyemåler	<i>Cosmorhoe ocellata</i>	1	
stripemåler	<i>Horisme tersata</i>	1	
sotmåler	<i>Odezia atrata</i>	1	
epleblomstmåler	<i>Pasiphila rectangulata</i>	1	
almemåler	<i>Venusia blomeri</i>	1	
bueengmåler	<i>Idaea straminata</i>	1	
bergurtemåler	<i>Scopula incanata</i>	1	
bregneroteter	<i>Korscheltellus fusconebulosa</i>	1	
punkttigerspinner	<i>Spilosoma lubricipeda</i>	1	
sigdfly	<i>Laspeyria flexula</i>	1	
gråbrunt viftefly	<i>Herminia tarsipennalis</i>	1	
skogviftefly	<i>Zanclognatha lunalis</i>	1	
kalkvikkefly	<i>Lygephila viciae</i>	1	
syrekveldfly	<i>Acronicta rumicis</i>	1	
buehakefly	<i>Polia hepatica</i>	1	
grønt skogfly	<i>Anaplectoides prasina</i>	1	
røsslyngfly	<i>Lycophotia porphyrea</i>	1	
fiolettbrunt bakkefly	<i>Xestia stigmatica</i>	1	
torskemunnfly	<i>Calophasia lunula</i>	1	
fiolettbrunt metallfly	<i>Autographa pulchrina</i>	1	
mindre båndmetallfly	<i>Diachrysia stenochrysis</i>	1	
brunt urtefly	<i>Caradrina morpheus</i>	1	
mindre gressengfly	<i>Mesapamea didyma</i>	1	
brunt lærfly	<i>Mniotype adusta</i>	1	
sølvkåpe	<i>Issoria lathonia</i>	1	
dagpåfugløy	<i>Aglais io</i>	1	
neslesommerfugl	<i>Aglais urticae</i>	1	
sørgekåpe	<i>Nymphalis antiopa</i>	2	
hvit c	<i>Polygonia c-album</i>	1	
gullringvinge	<i>Aphantopus hyperantus</i>	1	
skogringvinge	<i>Pararge aegeria</i>	1	

sitronsommerfugl	<i>Gonepteryx rhamni</i>	1	
aurorasommerfugl	<i>Anthocharis cardamines</i>	1	
stor kålsommerfugl	<i>Pieris brassicae</i>	1	
grå svevefjærmøll	<i>Hellinsia didactylites</i>	1	
blek nebbmott	<i>Agriphila straminella</i>	1	
grankonglesmalmott	<i>Dioryctria abietella</i>	1	
perikumvikler	<i>Lathronympha strigana</i>	1	
grannålvikler	<i>Pseudohermenias abietana</i>	1	
stor fruktvikler	<i>Archips podana</i>	1	
rustbåndvikler	<i>Epagoge grotiana</i>	1	
gul båndvikler	<i>Paramesia gnomana</i>	1	
	<i>Prays fraxinella</i>	1	
heggspinnmøll	<i>Yponomeuta evonymella</i>	1	
grønn metallsvermer	<i>Adscita statices</i>	1	
brunlibelle	<i>Aeshna grandis</i>	1	
svarthøstlibelle	<i>Sympetrum danae</i>	1	
gråbrun markgresshoppe	<i>Chorthippus brunneus</i>	3	
grønn markgresshoppe	<i>Omocestus viridulus</i>	1	
klapregresshoppe	<i>Psophus stridulus</i>	1	VU
grønn løvgresshoppe	<i>Tettigonia viridissima</i>	1	
blodjordkryper	<i>Pachymerium ferrugineum</i>	1	
andemusling	<i>Anodonta (Anodonta) anatina</i>	1	
oransjeskogsnegl	<i>Arion (Mesarion) fuscus</i>	1	
busksnegl	<i>Fruticicola fruticum</i>	1	
krattsnegl	<i>Arianta arbustorum</i>	1	
nettkjølsnegl	<i>Deroceras (Deroceras) reticulatum</i>	1	
svartkjølsnegl	<i>Limax cinereoniger</i>	1	
storravneggl	<i>Succinea putris</i>	1	